

POSTANOWIENIE

Dnia 13 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Grzegorzczak

SSN Zbigniew Kwaśniewski

w sprawie z powództwa W. F.

przeciwko T. K.

z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanej miasta W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 13 kwietnia 2017 r.,

zażalenia pozwanej na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 19 sierpnia 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

**uchyla zaskarżone postanowienie, pozostawiając
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w
orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 19 sierpnia 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił skargę kasacyjną pozwanej T. K. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 2 marca 2016 r. wskazując, że zawarty w skardze wniosek pozwanej o zwolnienie jej od opłaty sądowej od skargi został uwzględniony częściowo postanowieniem Sądu z

dnia 14 lipca 2016 r. przez zwolnienie od obowiązku uiszczenia opłaty ponad kwotę 2 000 zł, w pozostałej części podlegał zaś oddaleniu. Pełnomocnik pozwanej nie uiścił tej opłaty w terminie tygodnia od daty doręczenia mu wskazanego postanowienia, co uzasadniało odrzucenie skargi kasacyjnej pozwanej jako nieopłaconej.

W zażaleniu na to postanowienie pozwana zarzuciła naruszenie art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, art. 398⁶ § 2 k.p.c. i art. 130 § 1 k.p.c. oraz wniosła o skontrolowanie, na podstawie art. 380 k.p.c., postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 14 lipca 2016 r. w zakresie odmawiającym zwolnienia skarżącej także od opłaty sądowej w kwocie 2 000 złotych, które nie podlegało zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Pozwana podniosła, że ze względu na podeszły wiek, zły stan zdrowia oraz rozmiar dochodów nie była w stanie uiścić opłaty sądowej od skargi kasacyjnej w kwocie 2 000 złotych, co doprowadziło do odrzucenia skargi.

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 14 lipca 2016 r. rozstrzygającego wniosek pozwanej o zwolnienie od kosztów sądowych Sąd Apelacyjny wskazał, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych jest wyjątkiem od zasady odpłatności postępowania sądowego, zaś wynikająca z oświadczenia pozwanej o stanie rodzinnym, majątkowym, dochodach i źródłach utrzymania sytuacja umożliwia poniesienie częściowej opłaty w kwocie 2 000 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2017 r., III CZP 82/16, stanowiącej zasadę prawną, w razie wniesienia przez stronę zastępowaną przez radcę prawnego (adwokata, rzecznika patentowego) skargi kasacyjnej, od której - stosownie do wskazanej wartości przedmiotu zaskarżenia - pobiera się opłatę stałą lub stosunkową, sąd drugiej instancji, po doręczeniu postanowienia oddalającego w całości lub w części wniosek o zwolnienie skarżącego od kosztów sądowych oraz bezskutecznym upływie terminu przewidzianego w art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 623), odrzuca skargę kasacyjną na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. Oznacza to, że nie są zasadne zarzuty naruszenia art. 130 § 1 k.p.c. oraz art. 398⁶ § 2 k.p.c. przez odrzucenie skargi kasacyjnej bez uprzedniego wezwania pełnomocnika pozwanej do uiszczenia opłaty

od skargi kasacyjnej w kwocie 2000 zł. Mimo tego zażalenie zasługuje na uwzględnienie z uwagi na skuteczne podważenie zasadności odrzucenia skargi kasacyjnej w konsekwencji nie uiszczenia przez skarżącą opłaty od skargi w rozmiarze wynikającym z postanowienia z dnia 14 lipca 2016 r.

Postanowienie sądu drugiej instancji w przedmiocie wniosku strony o zwolnienie od kosztów sądowych jest niezaskarżalne. W sytuacji, w której nieopłacenie skargi skutkowało jej odrzuceniem, Sąd Najwyższy, w ramach postępowania wywołanego zażaleniem strony na odrzucenie skargi, kontroluje także, na wniosek strony zgłoszony na podstawie art. 380 k.p.c., postanowienie sądu drugiej instancji rozstrzygające wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 marca 2000 r. sygn. akt I CZ 259/99 nie publ., z dnia 17 stycznia 2003 r. I CZ 193/02, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2003 r. V CZ 45/03, nie publ., z dnia 28 kwietnia 2004 r. III CZ 22/04 nie publ. oraz z dnia 19 listopada 2009 r., IV CZ 75/09, nie publ.).

W rozpatrywanej sprawie Sąd Apelacyjny odmówił zwolnienia T. K. od opłaty sądowej od skargi kasacyjnej ponad 2 000 zł, nie uwzględniając jednak, że pozwana jest osobą w wieku 96 lat, a jej źródłem utrzymania jest jedynie emerytura w kwocie 2 733 zł, z której komornik potrąca 767 zł miesięcznie. Nawet uwzględniając, że pozostaje ona we wspólnym gospodarstwie domowym z córką, otrzymującą emeryturę zagraniczną w kwocie 833 USD, należy uznać, że pozwana wykazała przesłanki do zwolnienia jej od opłaty od skargi kasacyjnej w całości. Z tych względów orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).